

Амерички председник Доналд Трамп примио је лидере Србије и Косова у Белој кући. Бела кућа уговор назива историјским догађајем. Да ли је то тако по вашем мишљењу? Какве су резултате две стране постигле на састанку у Вашингтону?

Пре свега, договор Београда и Приштине који је потписан у Вашингтону ни по једној тачки не одговара интересима Републике Србије и њеном међународном положају. Највећи добитник постигнутог договора је Израел, који је по мом мишљењу био посредник усаглашавања и постизања договора између две стране и Вашингтона. Председник Србије, Александар Вучић је преко америчко-израелског савета за јавне послове још у марту ове године договорио део обавеза, између осталог и отварање дипломатског и привредног представништва Србије у Јерусалиму, што представља кршење међународног права и Резолуције 478 СБ УН.

Израел је у договор о сарадњи између Београда и Приштине унео низ тачака које немају никакве везе са косовским проблемом, већ искључиво са остваривањем израелских циљева у вези са окупацијом палестинских територија. Рецимо, договорено је да Србија и Косово прогласе Хезболах за терористичку организацију. То је искључиво у интересу

Израела, који ову организацију сматра опасношћу по сопствене интересе. Хезболах је организација која је остварила значајне резултате у борби са тероризмом у Сирији, заједно са САА и руском војском.

Таква одредба са позиције Србије, настројена је против добрих односа са Сиријом, Ираном и Русијом, које воде анти-терористичке акције на Блиском Истоку.

Други добитник постигнутог споразума је лично Доналд Трамп, у смислу искоришћавања косовског проблема (што је за Србе најважније национално питање), за предизборну кампању у САД, како би уз подршку јаког јеврејског лобија у Америци и Израела, био поново изабран на место председника. Истовремено, по први пут се српска дијаспора у САД ангажовала у предизборној кампањи на страни Доналда Трампа, што је после потписивања договора од стране српског председника, својеврсни апсурд.

Трећи добитник је НАТО, јер су уговорени пројекти на изградњи путне и железничке пруге, део инфраструктуре која је потребна НАТО. С друге стране, они су стратешко важни за Албанију и њено умрежавање, односно повезивање са ЕУ.

Србија и Косово обавезали су се да ће „диверсификовати своје изворе енергије“. Узимајући у обзир структуру српског увоза енергената и снажне везе са Русијом у овој области, може ли се ова тачка разумети као захтев Србији да се одмах пребаци са увоза руске нафте и руског гаса на друге, америчке, азербејџанске или неке треће изворе?

Управо тако је и схваћена у Србији та тачка договора. Трамп је искористио прилику да у договор о нормализацији економске сарадње Србије и Косова, укључи питање снабдевања Србије енергентима, што нема никакве везе једно са другим.

Србија је овим дозволила САД да утичу на избор у вези са снабдевањем енергентима, што је супротстављено интересима Србије. И до сада је било покушаја наметања од стране САД да Србију и друге европске земље приморају да купују амерички течни гас који је далеко скупљи од руског гаса. Ова ставка договора није добра ни за будуће енергетске пројекте чија је реализација планирана у Србији као што је наставак турског тока односно крак јужног тока кроз Србију.

Као што знамо, САД су се и до сада мешале у односе Русије и европских земаља у вези са енергетским пројектима, због чега је изградња гасовода јужни ток преко Бугарске, обустављена.

С друге стране, уговором су потписане и ставке које се тичу хидроелектране Газиводе, која се налази на северу Косова. Ова хидроелектрана има стратешки значај за читав енергетски систем Косова, а језеро Газиводе је извор водоснабдевања, Поред тога, вода из језера се користи за термоелектране Обилић, па без тога не би могла да ради термоелектрана у Обилићу. Хидроелектрану Газиводе је изградила држава Србија 1980. године и она је исплатила све кредите који су подигнути због изградње овог постројења. Председник Србије је потписао да ће о овој имовини државе Србије америчко Министарство енергетике радити студију изводљивости, за поделу језера као сигурног извора воде и енергије. Томе је директно оштетио државу Србију, док се други проблем јавља у односима са Немачком. Наиме, Немачка је уложила огромна средства из кредита у енергетски систем Косова, који без хидроелектране Газиводе не може да функционише. Претходно је Александар Вучић потписао енергетске договоре у оквиру Бриселског споразума, односно у оквиру дијалога са Приштином под окриљем ЕУ. Сада је вашингтонским договором поприлично закомпликована ситуација и Немачка као и ЕУ

нису задовољне тиме.

Београд и Приштина су се такође сложили да испуне низ тачака са америчког дневног реда, на пример, да не користе 5Г технологије компаније Хуавеи. Зашто Вучић пристаје на такав елемент споразума, посебно с обзиром на његов недавни завет челичног пријатељства и братства са кинеским председником Си Ђинпингом?

Део договора који се тиче 5Г технологије, директно је усмерен против економске сарадње Србије и Кине. Српски режим је до сада фаворизовао економску сарадњу са Кином, али овим су САД добиле могућност да укину део договорених послова између Србије и Кине. САД воде оштру кампању и трговински рат против Кине. Србија није смела да дозволи уплитање Америке у српско-кинеске договоре, чиме је доведена у питање будућа економска сарадња са овом земљом. Министарство телекомуникација Србије је 2017. године потписало споразум о стратешком партнерству на развоју интернета са компанијом Хуавеи, као и меморандум о разумевању за развој пројекта паметних градова у Србији, 2019. године. Такође, министар телекомуникација Србије потписао је договор са кинеским званичницима којим је Србија постала део „дигиталног пута свиле“. Међутим, ти договори нису комерцијалног типа и нису обавезујући. Србија има потписан са Кином и споразум о успостављању националне платформе за развој вештачке интелигенције у оквиру вредне кинеске донације.

Још увек нисмо чули од званичника Србије односно од Министарства за телекомуникације, како ће договор из Вашингтона утицати на даљу сарадњу са Кином, посебно компанијом Хуавеи и да ли ће Србија наставити да развија 5Г мрежу у сарадњи са овом компанијом. Америка је увела санкције компанији Хуавеи и оптужујући је чак да шпијунира за кинеску владу. Како тачка вашингтонског договора Србије и Косова гласи: „Обе стране ће у својим комуникационим мрежама забранити употребу 5Г опреме која потиче од непозданих снабдевача. Тамо где таква опрема већ постоји, обе стране ће се благовремено посветити њеном уклањању и другим посредничким напорима“, верујем да ће САД инсистирати на томе да се са компанијом Хуавеи не сарађује. Мислим да ће Србија због тога одустати од споразума о развоју 5Г мреже са Кином.

У Србији већ постоји једна станица 5Г мреже Теленора са кинеском опремом, али она тренутно није у функцији. Аукција за доделу дозвола за 5Г мрежу у Србији, биће организована следеће године.

Председник Вучић је до сада стално потенцирао сарадњу са Кином, чак је Кина била фаворизирана и у односу на Русију, али сада видимо да је у року од једног дана грубо одбацио братство са Си Ђинпингом, којим се толико поносио. Изгледа да је Александар Вучић сада нашао нову браћу у САД и Израелу.

Да ли мислите да би клаузуле о „диверсификацији извора енергије“ и „некоришћењу Хуавеи 5Г технологије“ могле да имају негативне последице по међународни положај Србије и њене односе са Кином и Русијом? На крају крајева, ове државе су тренутно једини гаранти очувања Резолуције 1244, према којој Косово остаје део Србије...

Русија већ годинама штити територијални интегритет Србије на међународном плану. Уложила је огромне дипломатске напоре, како би Србији помогла да очува јужну покрајину у свом саставу. Кина у том смислу није улагала превелике напоре као Русија, али је пратила руску политику по том питању. Међутим, признавање Косова од стране Србије не одговара ни Кини, због питања Тајвана, Хонгконга и Макао.

И Русија и Кина имају право вета у СБ УН, а једини важећи документ на основу кога може да се решава косовско питање је Резолуција 1244. Међутим, проблем је у томе да се руководство Србије одавно већ не позива на Резолуцију 1244 и да води преговоре о решавању косовског питања ван уставног и међународно-правног оквира. Технички преговори о Косову и Метохији су 2011. године измештени из УН у ЕУ, али они немају мандат за решавање статусног питања. Променом власти у Србији 2012. године, преговори о Косову и Метохији су са нивоа техничких преговора подигнути на ниво преговора два председника, Александра Вучића и Хашима Тачија.

У оквиру ових преговора, 2013. године је постигнут штетан Бриселски договор, којим је успостављена класична граница између Косова и Метохије и остатка Србије, након чега су угашене институције државе Србије на територији Косова и Метохије. То су све крупни кораци које је режим Александра Вучића и Ивице Дачића направио у смеру признавања косовске независности.

Да ствари буду још горе, сада су се у преговоре Београда и Приштине директно укључиле САД, које су и главни креатор такозване косовске независности. Морам да напоменем да САД немају никаква мандат за решавање косовског питања и да Александар Вучић није имао никаквог разлога да прихвати позив на састанак у Белој кући. С друге стране, од руских званичника смо више пута чули да Русија жели да се укључи у преговоре о Косову и Метохији уколико добије позив, али српске власти никада нису упутиле такав позив Русији.

И на крају, недавно су одржани избори у Србији. Још увек није конституисана Скупштина, као ни нова Влада. Председник Србије је искористио овај вакум, како би сам без икаквих овлашћења других институција потписао договор у Вашингтону, који није надлежан за решавање овог питања. Спољну политику Србије по нашем Уставу води Влада, а не председник Србије, и он нема никаквих овлашћења да потписује међународне уговоре. Дакле да резимирамо: Вашингтон нема основа да буде страна која уговара споразум између Србије и Косова, председник Србије нема овлашћење ни подршку грађана Србије да потписује такав договор, а ставке договора се по многим питањима уопште не тичу односа Србије и Косова што би требало да буде унутрашње питање. Овде мислим на тачке споразума везане за Хезболах, 5Г мрежу, промоцију хомосексуализма, и питање статуса Јерусалима. Председник Србије је стављањем потписа на такав документ још једном прекршио Устав Србије, као и међународне Резолуције 1244 и 478 СБ УН.

Израел је имао највише користи од овог споразума: према условима споразума, Косово ће нормализовати дипломатске односе са јеврејском државом, а обојица дугогодишњих балканских ривала који су преживели крвави сукоб пре 20 година, отварају амбасаде у Јерусалиму, по узору на Сједињене Државе. Београд и Приштина се слажу да Хезболах квалификују као терористичку организацију. По вашем мишљењу, зашто се Србија одлучила за ове две тачке да заоштри односе не само са арапским и муслиманским светом, признајући Јерусалим као главни град Израела? Шта су заузврат добили Србија и Косово? Каква је корист од овога за Србију?

Сматрам да од такве одлуке да се Хезболах прогласи терористичком организацијом и да Србија пресели амбасаду у Јерусалим, а Косово отвори амбасаду у Јерусалиму, одговарају само Израелу и америчкој политици на Блиском Истоку. Никакву корист од тога немају ни Србија, а ни косовски Албанци. Други резултат вашингтонског споразума је тај да је Израел одмах након потписивања договора између Србије и Косова, признао Косово као независну државу. Нема никакве логике у томе да Србија пристане да пресели амбасаду у Јерусалим, што је противно међународном праву, али и ставу ЕУ (Србија се налази у процесу евроинтеграција и има обавезу да усклади своју спољну политику са ЕУ), а да заузврат као награду Израел призна јужну српску покрајину као независну државу. Мислим да ни српски непријатељи не би пристали на тако неповољан договор по Србију.

VZGLYAD.AZ